

na Notranjskem:

Hladnik Primaž iz Blatne Brezovice,
Brus Jožef v Spodnjem Logacu,
Petkovšek Janez iz Rovt,
Dekleva Lavoslav v Košani.

Gospodarji, kateri dobijo bike belanskega rodú (Möllthaler), jih dobijo brž, ko bodo kupljeni, in tudi njihova imena se bodo potem razglasila, da kmetje po vsi deželi izvedó, kam morejo svoje krave peljati, kedar se pojajo. Pri tej priliki pa tudi povemo, da so nekateri biki, letos kupljeni in na deželo dani, še premladi, da bi bili že zdajci za pleme; gospodar, ki je tacega še mladega junca dobil, ga tedaj ene mesece še ne sme spuščati, sicer se pokazi dober namen, ki ga družba kmetijska hoče s plemenskimi biki doseči.

Še nekaj pa ima odbor povedati gospodarjem, ki so za bike prosili, in sicer to, da 80 gospodarjev je želelo bika dobiti, al denarja smo imeli le za 21 bikov — po takem se letos nikakor ni mógla prošnja vseh vslišati; al kar letos ni bilo mogoče, bode vprihodnje, ker se je nadjati, da sl. ministerstvo kmetijstva bode živinoreji dobilo podpore tudi v prihodnjih letih.

Odbor družbe kmetijske kranjske.

Šolske stvari.

Niža gimnazija v Kranji.

Njenemu programu na čelu stoji sestavek v slovenskem jeziku pod naslovom: „O domači odgoji in njenem uplivu na vspeh šolske mladine“, v katerem pisatelj gosp. Žolgar starišem, učiteljem in učencem govori o dolžnostih, katere naj spolnujejo, da naša šola dobro odgoji mladino. — Šolsko sporočilo kaže 6 profesorjev, 80 učencev, izmed katerih je 9 stipendistov s 665 gold. 20 kr. podpore. To smo radostno brali, ker spričuje, da tudi na kranjski gimnaziji, kateri bi bilo čedalje več učencev želeti, dobivajo se štipendije. Po narodnosti je naštetih 62 Slovencev, 7 Nemcev (ali „Reinblut“ ali „Kreuzung“ iz slovenske in nemške krvi, to ni povedano) in 1 Lah. Razvrščeni so v abecednem redu, tako da bralec celó nič ne izvé, kateri so se učili bolje, kateri slabeje. Čemu je to dobro, ne vemo, — vodja nam pa tudi ni povedal.

Viša gimnazija v Mariboru.

Njen program priobčuje dva sestavka; nemški je pod naslovom „Marburger Namenbüchlein“, s katerim pisatelj Rudolf Reichel objavlja vse priimke, ki se do 1600. l. nahajajo v mariborskih listinah. Ž njim menda hoče dokazati, da je Maribor nekdanj bil nemško mesto; ker pa opomni, da se je ta imenik od tistih dob do danes bistveno spremenil, in to s tem, da so se ondi naselili Slovenci, zato odtod izhaja, da je Maribor sedaj slovensko mesto. Zakaj se vendar tudi ne véde slovenski? — Slovenski sestavek prof. Jan. Pajka priobčuje stari rokopis Kranjskega mesta, o katerem Valvasor piše, da ga kranjski meščani zarad tega tako zelo skrivajo, ker ga — nimajo. Ta zanimivi rokopis, kateri po Trstenjakovem mnenju je bil pisan med letom 1486. in 1493., je kos starega pisma slovenski — toda z nemškimi črkami — napisane prisega župana, svétnika in porotnikov Kranjskega mesta. Prof. Janko Pajek, kteremu smo hvaležni, da je to starino iz prahú arhivnega pritiral na beli dan, v tem sestavku dalje govori in sicer o pravopisu tega spomenika, o zvukovnih zamembah v njem, o gramatiških obrazih premembnih besed, o njegovi sintaksi; dalje razlaga nekatere njegove besede ter navaja nekatere tuje in po tujem jeziku posnete besede in izraze; o posebnosti 4. nemškega dela in

nemških nadpisov, o sestavi govora v tem rokopisu; v katerem slovenskem narečju je pisan in v katerem času je pisan ta rokopis in o važnosti njegovem. — Šolske vesti kažejo 11 profesorjev, 4 suplente in 3 postranske učitelje, dalje učence v abecednem redu, katerih je bilo konec leta 276, in to: 101 Nemec, 172 Slovencev, 1 Lah, 1 Magjar in 1 Hrvat; po veri so zunaj enega vsi katoličani. — Nemcev se je slovenščine učilo 76, toraj samo 25 ne. V ljubljanskih srednjih šolah je v tem obziru veliko slabejše. Odkod neki to, da se ljubljanski Nemci tako bojé slovenščine, ker vendar brž po dovršenih šolah beračijo uradniškega kruha med nami? Če hočete, vam povemo taka imena.

Véliká gimnazija v Oseku.

Izvestje te gimnazije priobčuje v vvodnem članku „meteorologičke pažnje od 1866. do 1868. l.“ profesorja Jurija Penza. Profesorjev je štela ta gimnazija 14, med kterimi so trije Slovenci, katere so po imenu povedale poslednje „Novice“; tudi naš vrli gosp. Josip Starè je med njimi, učeč zemljepis in povestnico, in vrh tega tudi sodelavec pri meteorologičnih pažnjah. — Učencev je bilo koncem leta 275, in sicer 207 rimokatoličanov, 41 grško-iztočnih in 27 izraelitov. — Izmed štipendij te učilnice omenjamo podporo, ki so jo dobivali učenci iz zaklada prevzvišenega biskupa gosp. dr. Josipa Jurija Strossmajerja; uživalo je to njegovo podporo 9 učencev, ali po 20, 30, 40 ali celó po 100 gold. Povsod tedaj častni spominek preblagega jugoslovanskega mecena. Slava mu!

Znanstvene stvari.

Sporočilo

o XVII. odborovi skupščini Matice slovenske.

v Ljubljani 1. avgusta 1870. l.

(Konec.)

4. Račun o gospodarstvu z Matičino hišo je v odsekovem imenu dal gosp. Sovan ter blagajniku izročil čisti njen dohodek, ki znaša 377 gold. 90½ kr.

5. Namesti blagajnika prebere g. tajnik račun za preteklo društveno leto od 1. julija 1869. do 1. julija 1870. l., ki ga odbor predloži VI. občnemu zboru.

6. Zgodovina o „Vodnikovem rokopisu“ je bila vpletena v tajnikovo sporočilo.

7. Prošnja g. prof. Pajka se je rešila tako, da se razun zemljovidov, katerih zdaj Matica še ne more lahko darovati, podeli mariborskim dijakom doslé na svitlo danih Matičinih knjig po 10 iztiskov, ki naj jih gosp. profesor o ugodni priliki po svoji previdnosti razdeli marljivim gimnazijskim učencem. Na prošnjo za zemljovide se ozir vzame pri 2. natisu.

8. Kteri dan bodi VI. občni zbor, o tem se izreče želja, da v 2. polovici meseca septembra, pravica dan določiti, gré predsedništvu.

8. Tajnik naznani, kateri odborniki po pravilih odstopijo konec društvenega leta, in ti so 1866. leta izvoljeni, namreč: gg. dr. Jan. Bleiweis, Anton baron Cojs, Luka Svetec, Iv. Vavrù, Jož. grof Barbo, Jož. Gorup, † Ant. Janežič, dr. Jož. Ulaga, Andr. Winkler in g. Mat. Majar (izvoljen 1868. l.), ki je odstopil iz Matice (in pa gosp. dr. Lovro Toman — 1869. l. izvoljen — ki je umrl 15. avgusta t. l.).

Prof. Marn odboru naznani, da hrvaško-srbske slovniče prof. S. Žepić pošlje v dveh mesecih I. del do skladnje ter poprosi, naj se posebno z ozirom na slovenske učence sprejame ta knjiga za prihodnje leto.

Gosp. dr. Krek javi, da mitologija, ki jo spisuje za Matičin letopis, utegne obsegati kacic 12 pôl in da